

Szerkesztőség:
 Templom-utca 15, hova a lap
 szellemi részét illető minden
 közl. intézendő. Telefon 58. sz.
Előfizetési ár:
 Egész évre . . . . . 8 kor.
 Fél évre . . . . . 4 kor.
 Negyed évre . . . . . 2 kor.
 Egyes szám ára 20 fillér.

ZSILVÖLGYE

POLITIKAI, TARSADALMI ES GAZDASAGI HETI-SZEMLE.

Társszerkesztő: Dr. RIEBEL ÁRMIN.

Felelős szerkesztő: MADERSPACH VICTOR.

Kiadóhivatal:

Muntyán-nyomda, hova a hir-
 detések és pénzküldemények
 intézendők. Telefon szám 16.

Hirdetések:

árszabály szerint. Nyilttér
 közlemények soronként 40 f.
 Megjelenik minden vasárnap

A bányamunkások szervezése.

A magyarországi szociáldemokrácia, a külföld példájára, pár évtized óta arra törekszik, hogy úgy az ipari, mint a mezőmunkásokat szakszervezetekben egyesítse. Folytonos agitációjával s a sok helyen előforduló visszás állapotok alkalmas kihasználásával sikerült neki az ipari munkások elégtelnyes hányadát megnyerni. A mezőmunkások nem mutattak oly nagy hajlandóságot a szervezkedésre s azért az itt elért eredmény csekélynek mondható. Ennek megvan a természetes magyarázata. Az ipari munkás nincs annyira helyhez kötve. Szakértelmét s karjainak erejét más ipari államban is értékesítheti, ha utópisztikus vállalkozása nem sikerül. A mezőmunkás ellenben inkább van — főleg a nyelv miatt — hazája határaihoz kötve, mert a világpolgárság eszméje nála még nincs kifejlődve s a gyakorlati életbe átvive, S valószínű, hogy ez nem is fog megtörténni.

A szociáldemokrácia az ipari munkások szervezésében főleg az utolsó év alatt ért el jelentős eredményt. A bányamunkások szervezését azonban nem sikerült ezideig nyélbeütnie. Hat év előtt megkísérlette, de eredménytelenül. Ennek oka a bányai ipar kezdetleges volta s a szociáldemok-

rácia teljesíthetetlen kívánsága volt. A külföldön, ahol az ipar régóta ki va fejlődve és virágzik, a magasabb bérek s más jelentős teljesítmények nem okoznak „üzemi zavart.“ Nálunk azonban, a hol az ipar még zsenge korát éli, a hol a bányai ipar még a kezdetleges befektetések stádiumában van, a demokrácia által kívánt kívánalmak kielégítése lehetetlen. A 8—10 koronás, sőt nagyobb munkabérek egyszerűen megbuktatnák, agyonnyomnák a fejlődés kezdetén levő vállalkozást. Sem a tőke, sem a munkás nem érne célt. Ez volt az oka, hogy az irányadó tényezők ellene voltak a bányamunkások szervezésének.

Node, a föld forog s minden fejlődik. Ha a bányamunkások szakszervezet egyesítése még tán el is kerülhet az ezidőszerint az eszmével lassanként még is meg kell barátkoznunk, mert ez előbb-utóbb mégis csak megfog történni.

A magyarországi szociáldemokrácia, mely hat év előtti akciójával fenti ok miatt nem szervezhette a bányamunkásokat, most újból hozzálátott a munkához. Ez év szeptember havában egy lapot indított meg „Bányamunkás“ és „Bergarbeiter“ címen, mely hetenkint egyszer jelenik meg

s mely az ország összes bányamunkásainak érdekeit akarja képviselni s a szervezésnek útját egyengetni. Néhány személyből megállapítható, hogy a lap helyet ad a bányamunkások panaszainak és sérelmeinek szellőztetésére, őket ingyenes jogvédelemben részesíti (mint a kath. népszövetség az ő tagjait), munkanélküliség esetén segélyt ad a lap előfizetőinek, egy szóval törekszik a bányamunkásokhoz ferközni, érdekeikért sikraszállni s így a szervezés eszméjének megnyerni. És ha ma-holnap az országházba is bejutnak a szociáldemokrata képviselők, a bányamunkások szakszervezete minden bizonnyal léte-sülni fog. Ezt megakadályozni nem lehet. De nem is tanácsos.

A szocializmus egy olyan áramlat, melyet a közszükséglet szült s a korszellem lendít. Ennek végig kell tombolnia az emberi társadalmakra s el kell végeznie azt a tisztító munkát, mely annak létjogosultságot adott. A szocializmus a fejlődés azon gyűrűzete, mely a társadalom mélyebb szintjeit érintve, a proletár érdekeit is átnyalábolja s azon jogokban és előnyökben részesíti, melyek eddig csak a felsőbb rétegeken levőknek járt ki. Másszóval a szocializmus célja jó, nemes és igaz, mert föl akarja emelni azt a munkást is, aki eddig védtelenül volt kiszolgáltatva az önkénynek, az egyéni hatalomnak. A szocializ-

A ZSILVÖLGYE TÁRCÁJA.

Az ősember vallásos tárgyú művészete.

Az ősművészet remekeit a festészeti alkotások közt találjuk. Bizonyos az, hogy az ősember már az aurignacien időszakban gyakorolta a festészetet: az eddig ismert első festékmadványok ezen időszaktól valók. Az ősember a festékanyagot megbecsülte és még vándorlásaiban is magával vitte. Érthető, hogy az ősember idejében sem volt minden ember művész; elég valószínű, hogy az ősművészek olyan „szegény ördögök“ voltak — mondja Obermaier, a kiváló praehistorikus — kik valamely testi fogyatkozásuk miatt nem vehettek részt a kortársak kalandos vállalkozásain, a vadászatokon. Az efféle szerencsétlenek felcsaptak vándor piktoroknak, egyik törzstől a másikhoz vándorolva kerestek megbízásokat,

ugy, miként napjainkban a természetnépeknél a művészet már az ősember korában sem volt „gyöngyélet“, hanem inkább cifra nyomoruság. (néprajzi analogiát talán nem szükséges erre a legsötétebb afrikai természetnépeknél keresni.)

A jégkorszaki ősember festészetének s egyáltalán egész művészetének legszebb, legcsodálatosabb emlékei a barlagi festmények, melyek a nagyhirű altamira-i barlagban levő festmények felfedezése 1879. óta ismeretesek.

A spanyolországi Santander tartományban levő altamira-i barlag diluviális festményeit M. de Sautuola, illetve az ő kis leánya fedezte fel 1879-ben, midőn a barlag mennyezetén egész csoportképet vett észre, az alakok vörös-, barna- és fekete festékekkel színezett bizonbölényeket s néhány más állatot ábrázoltak. = E fölfedezésnek nyilvánítása után csaknem általános kételkedéssel nyilatkoztak a szasemberek a barlagi festmények diluviális eredéséről. Másfél évtizeden át mit sem törődtek az altamirai barlagi festményekkel.

Végre 1895-ben, midőn Emile Riviére felfedezte a La Mouthe-barlagban (Dordogne depart.) Az ősidőkből való festményeket; továbbá, midőn a barlagi festmények egész sorozata nyílt meg, többé kételkedni nem lehetett a felfedezett bariangi festmények ősi eredetiségében. Kiváló szakférfiak a helyszínen győződtek meg az altamirai s egyéb barlagi festmények valódiságáról s ősi eredetiségéről.

Az altamirai barlag az őskori művészet „sixtinai kápolnája“; a legszebb jégkorszaki festmények itt láthatók. — A barlag falait, főleg a mennyezetét festmények hosszú sorozata, illetve összevisszasága ékesíti; a képek fekete, vörös és többszínűek, sőt rajzok és karcolatok is láthatók a barlag falán.

Aui szempontunkból kiváló figyelmet érdemel az altamirai barlagrajzok közt levő hat emberalak, melyek úgy látszik: álarcos alakok; kezeit úgy tartják, mint a katakombafestményeken

MA VASÁRNAP AZ „OLIMPIA“ MOZGÓ-SZINHÁZBAN

REMEK MŰSOR **KATONAZENE** REMEK MŰSOR

mus a jogkiterjesztés harmadik periodusa. Ezt a mozgalmat, ezt az áramlatot tehát nem kell, de nem is lehet megakadályozni, mert magával ránt minden mesterséges barrikádot. Csak arról lehet szó, csak arra lehet törekedni, hogy e természetes áramlatnak oly lefolyást biztosítsunk, amely a társadalom ép részeinek mentől kevesebb kárt okozzon; hogy az új „elem” oly elhelyezkedést nyerjen, mely őt is megnyugtassa s a milliónek se legyen oka a „jövővényt” barátságatlanul fogadni.

Folytatása következik.

Női gazdasági iskolák.

A mérőföldes léptekkel előrehaladó liberáliszmus az utóbbi évtizedekben minden vonalon biztosította a nőnek a kenyérgesedő pályán való érvényesülést. Erős versenytársa ma már a férfinak a nő az intellektuális életpályákon is, s eltekintve attól az üdvös momentumtól, hogy nőorvosaink vannak, már a jogi pályán is vannak versenytársak, sőt hovatovább mindig nagyobb lesz a számuk azon nőnek, akik lehetségesnek a jogi pályán akarják érvényesíteni. Különösen az északi országokban fejlődött ki a nők versengése a férfiakkal. Orvosok már nálunk is vannak a női nemből, s mindannyian derekasan állják meg helyüket akár a kórházi szolgálatban, akár a magánpraxisban.

A nők számára való pályanyitása a már nevezett liberáliszmusnak természetes folyománya volt, amely azonban csak ott tudott igazán érvényre jöni, ahol az igazi liberáliszmus szelleme vezeti az intéző köröket, mert azokban modern a államokban, ahol az igazi liberáliszmus szelleme vezeti az intézőket akkor, mikor a nőnek minden pályán való terülfoglalását megengedte, ott már most jelenkeznek a szabadelvűség kivonásai. Legfeltűnőbb, hogy a munkaszervező osztály, melynek nem kellett sokáig várnia az ilyenfajta felszabadításért, hogy ez az

osztály már most követeli, hogy a női munkások munkaidejét törvényileg szabályozzák. Követelik, hogy az éjjeli munkát töröljék el és hogy leány, vagy asszony még ha kedve volna is, ne dolgozhassék éjjel és bizonyos időn túl.

Ezekből világos, hogy a nők számára adott munkakedvezmények nem mindenütt voltak áldások. Megfeledeztek arról, hogy hiszen a nő az otthonában is betölt egy bizonyos munkakört. E munkakör a házkülső teendőknél kívül a nőre rója a kerten és a gazdaságban való gondoskodást. Ebből kifolyólag a kormány elhatározta, hogy a nőképzésnek ezt az ágazatát fejleszteni fogja és a fejlesztést azzal indította meg, hogy a jövő évben — amennyiben azt az illetartozó miniszterium költségvetése engedi — több női gazdasági iskolát fog megnyitni az országban. Hogy ezek az iskolák lendülni fognak, arra garancia a magyar nőnek a gazdaság iránt való nagy fogékonysága és a magyar nőnek e téren való ősi praxisza. Akármilyen fursának tesszék, de ezzel épen úgy vagyunk, mint bizonyos iparágakkal, amelyeknek a tökéletesedése művelőink ivadékokra való képesség átszarmazásától függ. A mozaikot azért tudták Velencében és csakis Velencében ilyen nagyra fejleszteni, mert ennek sehol egyebütt nem voltak olyan munkásai, akiknek már a dedájuk sőt az úkapjuk is mozaikmunkával foglalkozott volna. A malomipar nem nőtt volna nálunk oly nagygyá, ha itt ebben az országban már századok óta — különösen a gépipar lendülése előtt nem foglalkoztak volna generációk a molnári iparral.

Ugyanígy vagyunk a női gazdasági tevékenységgel is. Ösök feljegyzései és az utódoknak tevékenysége bizonyítják, hogy asszonyaink mindig kiváló gazdaasszonyok voltak és bizony bűn volna, ha ezt a speciálisan magyar ügyességet nem hasznosítanánk és nem kötnénk össze a modern eszközök igénybevételével.

A gazdasági iskolákat mindenképen üdvözlőnlünk kell, és kívánatos, hogy minél

előbb nyitassanak meg. Reméljük, hogy ezek az iskolák mintái lesznek a külföldön megszervezendő hasonló iskoláknak. Mert a külföldnek is vannak gazdaasszonyai, tapasztalata és jó tanácsra azok is rászorulnak némelykor annak, csak örülhetnek, ha az oktatást tőlünk, tapasztaltaktól vennék.

Azt hisszük, hogy ez a befektetés meghozza a maga gyümölcsét és reméljük hogy a kormány nem fog késmi sokáig a jó gondolat keresztülvitelével. Ezek az iskolák mintegy levezető-csatornái lesznek annak a szomorú jelenségnek, hogy itt minálunk az összes pályákat annyira ellepik a nők. Komolyan kell gondoskodni olyan pályáról, amely legjobban felel meg az egyenyiségűeknek és leginkább van hivatva megőrizni nőiességetük.

Az iskola mindig nagy és magasztos dolog marad, még akkor is, ha maga a tanterv és annak kivitele nem is felelnek meg a várakozásnak. Már maga a tény, hogy mi itt tanulunk, agyvelőnket és akaratunkat fegyelmezzik, az maga elég biztosíték arra nézve, hogy nem egészen hiábavaló munkát végeztünk.

Most már csak rajtunk van a sor, hogy nemzeti létevédeinket a legnagyobb szeretettel és lelkiismeretességgel karoljuk fel. Minden tőlünk telhető el kell követnünk, hogy ez eszmét mielőbb megvalósítsa láthassuk s ezzel megfirtítsuk a nőhivataltokok sorát, mert nekünk férfiaknak is jobb lesz, mert nem zárják el a gyorsabb előhaladás útját, de viszont az ő szomorú sorsuk is jobbra fordul. Elvégre ott boldog az ember, ahová a természet predesztinálta és ott tegyen ahol tennie kell, ha azt akarja, hogy munkájával elismerést és közbecsülést szerezzen magának.

Levél Vulkánból.

Hála Istennek, megint itt van a téli esős, széles idő s vele a vulkáni sár. Mi különben úgy vagyunk vele, mint akármelyik tisztviselő polgártársunkkal, legfeljebb egyszer vesz magának

ábrázolt, felemelt képi orans-alakok. Az altamirai emberfigurák állatjelmezbe öltözött kuruzsókot ábrázolnak.

Az újabb kutatások a barlangi festmények hosszu sorozatát tárta fel. Franciaországban 1878-tól 1912-ig sikerült 19 olyan barlangot feltárni, melyekben jégkorszaki festmények láthatók. Spanyolországban 26 ilyen barlangképtár ismeretes. Az olaszországi Castro-Romanelli barlangban szintén fedeztek fel sziklafestményeket. A sorozat bizonyára örövendetesen gyarapszik a jövőben is. Kiváló szakferfiak, mint Breuil abbé, Capitan, Carriallach, Obermaier, Acade del Rio, P. Sierra s mások nagy buzgalommal sok időt szentelnek a barlangkutatásokra.

Hosszadalmas volna a jégkorszaki barlangi festményekeket egyenkint sorra ismertetni, azért itt csak a legjelentősebbeket említiük.

A franciáországi Combarelles- és Font-de-Gaume-i barlangok „diuiviumi Louvres”-néven szerepelnek a praehistoriában és az újabb műveléstörténelemben. — Reánk vonatkozólag kiválóan figyelemre méltó az, hogy a combarellesi jégkorszaki képtár a barlang bejáratától csak 119 méterre kezdődnek és 100 méter hosszúságban folytatódnak; a barlang egész hossza 275 méter. Ezen földalatti tárlat képei jégkorszaki állatokat, vadlovat, rénszarvast, mammutot, barlangi medvét

stb. ábrázolnak; a képek valószínűleg a soltűrean időszakból valók.

Nagyon érdekes és fontos az a körülmény, hogy a jégkorszaki barlangi festmények rendszerint melyen a barlang bensejében és teljes sötétben találhatók. Az imént említt Combarelles-barlangi festményei a nyílástól 119 m. távolságban kezdődnek; a La Mouthe-i rajzok és festmények a bejáratól csak 90 méter távolságban kezdődnek, jöllehet a barlang egész hossza 220 méter. A Niaux-i barlang 1400 méter hosszú, a festmény pedig a barlang nyílásától 800 m. távolságban kezdődnek.

A Font-de-Gaume-i barlang csinos festményei a bejáratól 65 méter távolságban kezdődőleg húzódnak el hosszu és változatos sorban, e barlang ábrái közt nevezetes ritkaság egy szibériai orrszarvu képe.

Kiválóan érdekes leletre akadtak az 1911-ben felfedezett észak-spanyolországi La Pasiega barlangban. Az itt talált ábrázolások közi van 226 festmény és 37 vésett rajz; e képek a magdalenien időszakból valók. Ezen barlangi leletek közt bennünk leginkább érdekel az a körülmény, hogy a barlang lemelén, egy nehezen hozzáférhető zugban: trónszerű emelkedés van, melyet mesterségesen készítették; az áldozati oltárnóhoz hasonló emelkedésen egy közszerzám feküdt akkor,

midőn a felfedező a „szentélybe” hatoltak. Ez a körülmény szintén nagyon megerősíti azt a véleményét, hogy a festmények díszített barlangokban szertartások vallási ténykedéseket gyakoroltak.

A barlangi festmények ugyanis rendszerint a barlang mélyén, misztikus sötétben állanak, a napvilág oda el nem jut soha. Az ősművész méces lángjával világította meg a falművet, melyre az állatok festette; néha oly szűk folyosóban dolgozott, hogy csak térdelve, sőt hanyat fekvé festette az alacsony mennyezetre a képeket. Lehetetlen az, hogy eme zugokat csupán díszítés végett festette volna tele az ősember, a barlang kényelmesebb helyeit, ahol tartózkodott, azt meg díszíteniul hagyta volna. Világosan következtethető az, hogy a képekkel díszített, melyen fekvő barlangi részek az ősember szentélyei voltak. Az ősember nem lakott a barlang mélyén, mert a kényelmelenebb és sötétebb, meg füledtebb levegőjű volt, mint a nyíláshoz közelebb fekvő s tágasabb barlangi rész. Figyelemre méltó tény az is, hogy a barlang nyílásától 30 méter távolságra már állandóan + 13 C. fok melegét mutat a hőmérő télen-nyáron; az ősembernek tehát nem volt oka a hideg elől a barlang mélyébe húzódnia.

Megjegyzendő az is, hogy az ősművész a barlang mélyén akotta legszebb, legtróbb gonddal kidolgozott festményeit.

(Folyt. köv.)

szabadságot évenként, azonkívül állandóan velünk van.

Kedves egy polgártárs, mondhatom. Ugyan, nem tudom, minek mondjam jobban: polgár, élet vagy utitársnak? Polgártárs, mert Vulkánban a sár, pocsolya (utóbbi a MÁV. jóvoltából) polgárjogot nyert; élettárs, mert benne vagyunk, élünk és mozgunk, de azért bocsánat, mégis csak utitárs, mert az út, az utca az ő egyedül iere. Vulkán utcái! beh rémes egy fogalom, borzong a háta annak, ki csak egyszer volt szerencsés azokon járni. A lehető legmegtálatlanabb valami egy oly községghez, mint Vulkán.

Szeretünk hivalkodni azzal, hogy községtünknek közel 10 ezer lakosa van, szeretünk kérkedni annak gyors fejlődésével s ipari fontosságával, de fogynak az anyagi nem szeretjük felszámolni. Zsilvölgyi lapjainkat egyedül Petrózsyny nagyközség dolgait látjuk nyilvánosan tárgyalni, a többi nagyközségét: Petrillát, Vulkánt, Lupényt, tavórlert sem látjuk abban a figyelemben részesülmi, mely megérdemelne. Így aztán a vulkáni utca rendezés ügyét is egyedül a sárak már alig gázoló nép ezrei tárgyalják lépten-nyomon, éppen nem tárgyalogatos szitkok kíséretében; ezektől halljuk aztán, hogy az urak azért nem törődnek vele, mert nekik s családtagjaiknak bármikor kocsi áll rendelkezésre, a nép bajait pedig bánják is ok.

Igy jutt a vulkáni intelligencia egy meg nem érdemelt, alapatlan vádhoz. Igaz, hogy Vulkán község képviselőtestületében a hivatalos személyek közül — az intelligencia csak annyiban van képviselve, amennyiben a bányatársulati munkamegosztás megengedi; de így is igazságtalanság azt mondani, hogy nem törődnek eléggé a község ügyével.

Mi tudjuk, hogy Vulkán község vezetősége az utca, csatorna és járdarendezés problémájával igen is foglalkozott. Tervebe vételek a megfelelő munkálatok — egyszerű munkálatok! s lépések is történtek azok finanszírozása érdekében. Itt aztán meg is fenekelt a dolog. A községnak ugyanis nem tudom hány százever koronás kölcsönre volna szüksége, melyhez megfelelő jelzálog híján s különösen a beállott s évekre kiható pénzügyi helyzet következtében ugyancsak későn fog hozzájutni. Addig tehát a legjobb akarattal sem lehet semmit tenni, várni kell.

Szerény véleményem szerint ez az a pont, ahol megoszlanak a vélemények, azoké, kik a fentebbi szempontból ítéltek meg az ügyet s azoké, kik a rendezést elődázhatatlannak tartják. S bizonyos, hogy itt nem segít más, mint egy megalapozott álláspont, egy közpé, mely két végletes álláspont között mint egyedül lehetséges megoldási mód kínálkozik.

Mindenestre dicséretes Vulkán község vezetőségének azon elhatározása, hogy csak minden tekintetben modern városi módón, aszfalttal, föld alatti csatornákkal, fogja esetleg a gyalogjáró és vezérfolyó árok kérdését megoldani. De bizonyos, hogy még sok víz fog lefolyni nemcsak a Zsilban, hanem az ütemi sáncokban is, míg Vulkán főutcája homli Andrassy-ut lesz. Sok bakancs és csizmája (galocsni nem, mert az használhatatlan) fog a járókelőknek tönkremenni, míg népalunk bonleardon fogja Pálmarsarkos cipőjét koptatni. Sok káromkodásban lesz még a községnak része, mig, ahogy a fő-utca közpé lesz a legkellemesebb gyalogjáró most nálunk.

Azért itt a tulbulzósg, az aut Caesar azt nihil vezérelv nem a legszerencsesebb megoldás. A végleges rendezés a mai állapotot meghagyni kiméletlenség vétésig a közrend, közbiztonság és közegészségügy ellen. A főt közpén haladó gyalogjárók tömege a nagy kocsi forgalomban nem rendőrileg veszélyes? A sok piszok, sár, le-

jólyással nem bíró szennyvíz az árkokban nem a közbiztonság és közegészség legkiáltóbb veszedelme?

Ezért nem érjük, miért nem gondoskodik a község arról, hogy a fő-utca az összes házak és kerék előtt legyen gyalogjáró. Hisz a társulati kolónia minden utcáján van ilyen, csak a főuton nincs. Itt is a főuton a kolóniában levő részén. Noha itt is van hely annak hagyása csak községi határozat arról, hogy a társulat bizonyára nem fogja azt akadályozni, hiszen egy darab területen magától megkezdte a kerítés előhátást s az illeto terület szabaddá tételét. Aztán ezen gyalogjárókat a község vagy a háztulajdonosok — így történt eddig a főuton nem a kolónián keresztül vivő részén, tegyek járhatóvá, ha nem is rendszeres köve-zéssel, de legalább kavicsossal vagy szén salakkal kitöltve. Ez mindössze nem sok munka, de ered-sök s ezzel 5—10 évig is ki lehetne még huzni. Az ütemi ársokat azonban föltétlenül kövezni vagy deszkával kiegészíteni kell.

Vannak községek, hol messzi vidékekről, vonattal hozzák a követ s mégis gondoskodnak az utak bnrkolatáról s itt a község legfogalmasabb utcáján törjük ezt az állapotot, ez oly mulasztás, melyért csak fejt rázza minden Vulkánba védődo idegen, ki sáról, pocsolyától bemocsokoltan távozik fölünk.

— B.

UJDONSÁGOK.

— **Erzsébet ünnepély.** Szép lélekemelő ünnepélyt hozott nov. hó 19-én boldogult Erzsébet királynének emlékére a helybeli állami népiskola. A himnusz elenlése után Pösch János igazgató mondatot szívből lakadó imát, melynek minden szava belső szeretetből, minden mondata honjúi bánatból volt átlárvá, E. szep ima után Jerszabek Emma V. o. növendék „Erzsébet királyné” című költeményt szavalta el meglepő hangsúlyozással, majd Bene Margit h. tanítónő tartotta meg felolvasását. Az igazi pedagogushoz méltó szép felolvasás magával ragadta kis hallgatóit s az őszinte kőncsepp, mely egy—egy gyermek szemében megcsillant, méltó bírálatá e fiatal tanerőnek is. Az „Erzsébet királyné emlékére” című dal elenlése után Kovács E. és Baron M. VI. o. t. szavaltala következett, melynek sikeres betanítása tanítónőinket dicséri. E sikerült ünnepélyt a szokat felemelő akkordjai zárták be, melyet a kis „dalárdisták” igazi precizitással adtak elő.

— **Áthelyezés.** Magyar János püji járás-bírósigi iraditsult Petrózsynybe helyezeitelt át.

— **Szobor szentelés.** A S. T. K. B. igazgatósága, a vallásos érzést erősítendő, a nyugati bánya intézőháza számára egy Borbálaszobort rendelt, a melyt nov. 30-án szentelt be Buday János esperes-plebánus, a ki szép beszéd keretében figyelmeztette az egybegyűlteket a szobor jelentőségére s a vallásos érzés és gondolkodás megőrzésének szükségességére. A szentelésen résztvettek a bányások és hivatalnokok Winkler János b. igazgató vezetése alatt s a termet egészen megtöltötték. Az ünnepély fénylet a bányazene-kenek által előadott két kedves darab is nagyban emelte.

— **Borbála napján.** A bányások védszent-jének ünnepén a róm. kath. templomban ünnepélyes istentisztelet volt, a melyen a hívek igen szép számban vettek részt.

— **Jóteknycélu előadás.** Az Olimpia-mező igazgatósága egy nagyon szép és elismerésre méltó áldozathozatalra határozta el magát. Segítségére akar jőnni az eddig is oly áldásosan működő jóteknycélu egyesületeknek céljaira egy egy előadást rendez, mely előadásnak tisztá jövedel-

mét az egyesületeknek juttatja. A nemes cél önmagát dicséri. Ez előadásokból kettő már meg is volt. Az egyik nov. 20-án a „Dlákaszat” javára, melynek tisztá jövedelme a 40 koronát meghaladja; a másik dec. 3-án a róm. kath. nőegylet javára, a melynek tisztá jövedelme 32 kor.

— **Végzetes tüzoltó-gyakorlat.** A petrózsynyi társulati tüzoltóság vezetősége nov. 30-án d. e. 9 órakor minden előzőleges híradás nélkül tüzjelzéssel akarta próbára összehívni a tüzoltóságot. A tüzoltók a fölük megszokott gyorsasággal gyűltek össze a kaszinó épülete körül, a hol a tűz jelezte volt. De egy, a községházról gyors-hatással jövő kocsi, oly szerencsétlenül fordult be a Templom-utcaba, hogy a sok szerencsétlenül megterhelte kocsi, a rajta ülökkel és lovakkal együtt nékét vágódott a Pick-féle háznak s annak ablakát teljesen bezúrtta és összetörtte. Az egyik lö azonnal megdöglött, egy tüzoltót ájulva huztak ki a szerezvények alól, egykedig a lába kifémódott.

— **Az Uránia-mozgóban** e héten is nagyon szép és művészi kivételű filmek kerültek előadás alá. Kiemeljük az „Ármany és szerelmek” című filmet, a melyben szébnél-szebb jelenetek váltakoztak kedvesebbnél kedvesebb tájképekkel. E hó végén színekertül „Germinál” 6 felvonásos bányász dráma szébnél-szebb jelenetekkel.

— **A Petrózsynyi kath. nőegylet** választmánya elhatározta, hogy dec. 31-én, Szilveszter estején, tombola-, és theatestül tart, jövő évi jan. 17-én pedig műsoros incesztélyt rendez. Az előkészületek nagyban folynak. Mindkét jóteknycélu estyélre fölülhívjuk a helyi és környékbeli intelligencia figyelmét.

— **A nov 16-án Lónyán rendezett** mulatságon tekintve a jóteknycélu célj felülizettek: Kosztela János 10 K. ifj. Schmidt Lajos, Gedő Ferenc, Segesán József 8.80-8.80 K. Klaunder Kálmán, Tepper Béla, Zsiros Mihály 7.60—7.60 K. Valaska Ferenc, Scheiber Ernő, Schäfer Lipót, Szűszer Bernáth, Bauer Ármán, Szűs Mihály, Unterberger Adolf 5-5 K. Zavezt József 4 K. Csaby Gyula József. 3.80 K. Goldman Fülöp, Kroupa Ödön 3.60—3.60 K. Váradí Vilmos. 3 K. Sorbán István, Szántó Antal, Kubik József, Neszluszy N. Kosztár Antal 2.80—2.80 K. Doór Lajos, Lőrczen Kálmán. 2.60—2.60 K. Rádai Alajos 2.40 K. Szepesi László, Kovács Kálmán, Valás János, 2—2 K. Fodor László, Fábán N. 1.80—1.80 K. Crenkó Imre 1.60 K. Préda János, Dávid Bernát. 1. K. N. N. Kató, Imre, Dizmatek Mihály, Gyula Ferenc, Vuzdugán Vilmos. 80—80 fill. Krusniczy Jenő, Jánk János, Krizsek Ignác, Péter István, Fejes Bertalan, Müller Mihály, Kupsán István, Heincz Dániel Grünvald N. Bácsi Károly, 60—60 fill. Siark N. Kornhofer Ferenc, Barabás János. 20—20 fill.

— **A Piskii mív. dalkar vendég-szerelése a Zsilvölgyben.** F. év december hó 7-én este 8 órakor a Piskii mív. dalkara Lupyében a bányazene-kenek közreműködésével, a Polgárikör vigalmi bizottságának rendezése, Krizkó Bohus és Küllel Elemér igazgató urak vednősege mellett, a Kör összes helyiségeiben táncsal egybekötött nagyszabású hangversenyt rendez. A rendezés nagy méretére való tekintettel ezuton kéri a vigalmi bizottság, hogy amennyiben megkívérva igénytariók tevédsébsől ilyen nem kapnánk, forduljanak bizalommal a Lupényi Polgárikörhöz, melynek rendelkezésé aztszéggel azonnal megkúdi.

— **Pénzhamisítók.** F. hó 4-én éjfel 12 órakor A.-B.-Iszkronyban Padurn János községi bíró letartóztatta Lukács Pasztolli derenesi és Muntány Juan livazényi rovvomtuul cigányokat, a kik 4-én d. u. 21 dr. hámis 2 koronást váltottak be a község kormsáiba. A szurduki csendőrség mindkettőnek lakásán megtalálta az égetett gipszből

készült pénzverőt a hamisítás annyira sikerült, hogy nem lehet megkülönböztetni a valóditól, csak könnyűsége árulja el. A nyomozás tovább folyik, a bandának több tagja van.

— **Tífusz Vulkánban.** Alig hogy Lupény megszabadult a tífusz járványtól, már is Vulkánban ütötte föl tanyáját. Amint Vulkánból jelentik, a járványkórházban már 39-en fekszenek tífuszban. A járvány valószínű fészke a Krivádiai patak, ép azért a hatóság és társlat annak használatát beiltotta.

— **Leszakította a dinamit mind két kezét.** Vulkánból jelentik, hogy egy 9—10 éves gyermek a szemét gyűjtöben egy jökora dinamit darabot kapott s azzal játszadozva, a dinamit fölrobant s mind két kezének fejét leszakította.

— **Ivlámpa és izzólámpa.** A kirkat kell megvilágítása minden üzletemberre fontos, mert hiszen a kirkat úgy felülhet csak meg feladatának, ha az esti órákban, amikor, különösen nagy városokban, legforgalmasabbak az utcák, már maga a világosság is rátereli a járókelők figyelmét a szemlére kitért tárgyakra. Manapság már annyi mindenféle világító eszköz áll rendelkezésre, hogy szinte nehéz a legjobbat megtalálni, de alig férhet kétség hozzá, hogy a mai ismert fényforrások között a villamos ivlámpa adja a legjobbat kirkatvilágítást, vele nem mérközhetik a sokkal újabb keletű fémzálas izzólámpa. Nagyobb fényhatások elérésére is mindig ajánlatosabb az ivlámpa a fémzálas izzókörténél, má csak azért is, mert sokkal olcsóbb. Míg a fémzálas izzólámpa gyertyafényenként legalább 0,8 watt áramot fogyaszt, az ivlámpa fogyasztása 0,15-0,25 watt, tehát ugyanaz az erősségű fény ennél körülbelül csak egynegyed annyiba kerül, mint amazé.

— **Az erdélyi fatermelők kartelja.** Az erdélyi fatermelők és vállalatok termékeik eladására központi eladó irodát létesítenek. A központi szervezet részvénytársasági formában jönne létre a nagyob fővárosi bank támogatásával. Az alapítók szerint az új vállalkozás mintegy 15-20 millió koronával rendelkezne és vásárolna és a havonta termelt mennyiségre az érték 85 %-ig előleget adna. Az alapításban az összes erdélyi puhafa-termelők részt vesznek. Az alapításban a Magyar Fakeskedők Hitelintézete, az Angol Osztrák bank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Magyar Bank és Kereskedelmi rt. fávallalati részesednek.

végrehajtás után le- és felülfoglatl és 2100 koronára becsült következő ingóságok u. m.: üzleti berendezés nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a petrozsényi kir. járásbíró-ság 1913. V. 1342, számú végzése folytán 210 kor. 59 f. tőkekövetelés, ennek 1913. évi jan. 1. napjától járó 50/0 kamata, 1/20/0 váltódíj és eddig összesen 148 kor. 01 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Lupény községben végrehajtás szenedvő lakásán leendő megtartására, **1913. évi december hó 11-ik napjának délelőtti 12 órája** határidőül kiuzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legutóbbat ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglatlatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. t.c. 120. §-értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Petrozsény, 1913. évi nov. hó 22-én.

Bíró János kir. bir. végrehajtó.

1683/1913. véghr. szám.

Árverési hirdetemny.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a púji kir. járásbírósnak 1912. évi Sp. 995 számú végzése következtében Dr. Tirea Mihály ügyvéd által képviselt púji kpenzárú javára 600 kor. s jár. erejéig 1913. évi okt. hó 7-én fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglatl 1700 kor. becsültkövetkező ingóságok u. m.: írógépek, tájkép, vaspenszékény és heverő divány nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a petrozsényi kir. járásbíró-ság 1913. évi V. 1413. számú végzése folytán 600 koronára tőkekövetelés, ennek 1911. évi nov. hó 3. napjától járó 80/0 kamata, 1/20/0 váltódíj és eddig összesen 144 kor. 70 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Petrozsény községben végrehajtási szenedvő lakásán leendő megtartására **1913. évi dec. hó 19-ik napjának d. e. 9 órája** határidőül kiuzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legutóbbat ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglatlatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. §-értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Petrozsény, 1913. november hó 24-én.

Bíró János kir. bir. végrehajtó.

Kiadó lakás.

Petrozsényben a Vasut-utcában egy 5 szoba, konyha, kamra és pincéből álló lakás, valamint nagy udvar, kert és több mellék épületekkel együtt kiadó. A lakás átalakítható 2 család részére is. Bővebbet

STANCA AVRAM
gőr. kel. telkésznél.

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik

GRAUSAM KÁROLY

fűszerkereskedésében, Petrozsény. 1-3.

BRASSAY JÓZSEFNÉL

egy 2 szoba, konyha és kamrából álló, el y irodának is használható kiadó. 1—m

SINGER-féle

varrógép olcsón eladó!

Cim e lap kiadóhivatalában.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

V. Vizakna. Egy kis „dörmögés” nem ártana. Üdv.

HIRDETÉSEK.

1988/1913. véghr. szám.

Árverési hirdetemny.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Hódmezővásárhelyi járásbírósnak 1913. évi Sp. II. 755 számú végzése következtében Dr. Fenyő Soma Kornél ügyvéd által képviselt Lówy Herman és fia javára 210 kor. 59 f. s jár. erejéig **1913. évi szept. hó 12-én** fogatosított kielégítési

Allein echter Balsam
aus der Schilling'schen Fabrik
A Thierry in Pregrada
bei Raibach-Sauerbrunn

hinkulás, képződmények, valamint rak ellen, léleg, rothadás és koromnyelés, hólyag, agsi sebül, hólyag betegségeknel előforduló hólyagok, vérzőseknél fülgyógyászati, valamint a hólyag elleni gyógyszerként is, sőt kifőző hatása

— 2 tégely ára 3-60, koronra a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható. — Budapestben kapható: Torók József gyógyszerárán, valamint az ország legtöbb gyógyszerárán. — Nagyan-
Thalmayer és Seitz, Kochemister módosít és Radonovics Testvérek drogeriáikban Budapestben kapható. — Ahol nincs
terület rendelők követelmény!

THIERRY A. Örngyal-gyógyszertár PREGRADA (Rohitsch-Sauerbrunn mellett)

Nyomatot Muntány Tivadar villanyörre berendezett könyvnyomdájában Petrozsény.

THIERRY A. gyógyszerész BALZSAMA

Ujotíróttan hatása tödő- és mellbetegségeknél, enyhíti a kataraktus, megmozdítja a fájdatlan okokból kórosított Torokgyulladást, megemlékszik és zégebetegségei megsejtését, valamint láz, különösen jó hatása zymogató és kólika ellen. Gyógyhatása aranyér és altsíri hámlásnál, tüdőre a veseket, elvágyzóerő és zymogató az emésztést. Különösen bevált főoldásnak, hólyag beteg, székély, valamint az összes sárga vagy zymogatói eredő bízt. Gliszák ellen biztos hatása. Meggyógyít minden sebet, sebhelyt, orbancon, lártól eredő hólyagot, keleti szemfolyást, égési sebet, meggyógyít tettszeket, vart és kútszeket. Fülgyógyászati ellen kifőző hatása. Minden háznál, különösen influenza, kolera és más járványoknál kézzel legyen.

Irjunk: Thierry A Örngyal-gyógyszertárak Pragrada Rohitsch mellett.

12 kis vagy 6 dupla vagy 1 nagy specialitív 5-60 kor.
Nagyobb megrendeléséknél jelentékeny árengedmény!

THIERRY A. gyógyszerész egyedül valódi CENTIFOLIA KENŐCSE.

Megkádályoz s megszüntet vérmérgeszt, fájdatlan operációkat leggyakrabban feleslegessé tesz. Használatos gyermekágyas nőknél főző emelő, tejmegmirtetés, rekedés, emő megkeményedés ellen. Orban, feltört lábak, sebek, dagadt vágások, csontsz. ískélyek, fűrés, szarú, lövés, vágás vagy zúdítás által okozott tebebnél kifőző gyógyhatása szer-
lezen hatás elnyúlására mint - bőve, száraz, por, vész, úlése ap. könyvesek, kar-
— 2 tégely ára 3-60, koronra a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható. —
Budapestben kapható: Torók József gyógyszerárán, valamint az ország legtöbb gyógyszerárán. — Nagyan-
Thalmayer és Seitz, Kochemister módosít és Radonovics Testvérek drogeriáikban Budapestben kapható. — Ahol nincs
terület rendelők követelmény!

